

Kurzus kódja(i): FLMD-212:5; FLMD-312:44

Kurzus címe: Magyar bűnügyi filmek

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: csütörtök 12:30–14:00 -137

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: Ahogy a bűnügyi film nem tartozik a magyar filmtörténet legnépszerűbb (vígjáték, melodráma), úgy a szinte teljesen nélkülözött (horror, sci-fi) műfajai közé sem; jelenléte kiegyensúlyozottan és többé-kevésbé egyenletesen kíséri végig az egyes korszakokat.

A műfaj vizsgálata ezért lehetőséget nyújt a történeti alapú összehasonlító elemzésre, amelynek során a műfajiságban rejlő formai és társadalmi összetevőket állítjuk előterbe. A bűnügyi film mindegyik különösen jó lehetőséget kínál, hiszen narratív eljárása a műfaj meghatározó eleme (a nyomozás mint „mesternarratíva”), jelentése pedig a konkrét társadalmi-ideológiai „üzenet” megfogalmazásától az elvont létértelmezésig ível.

A félév során a magyar hangosfilm történetét reprezentáló bűnügyi filmek segítségével egy-egy mű beható elemzése mellett ezekre a tágabb formai és társadalmi összefüggésekre is rávilágítunk.

Kurzus teljesítésének követelményei:

1. a kötelező filmek és a szemináriumi előadások óráról-órára történő feldolgozása (az óra elején megírt film- és előadás-ismereti teszt 3 alkalommal hagyható ki vagy háromszor lehet sikertelen)
2. szemináriumi előadás
3. házi dolgozat: egy szabadon választott magyar bűnügyi film elemzése (terjedelem: 8-12.000 karakter, leadási határidő: utolsó óra; a legsikeresebb dolgozatokat a MaNDA a *Filmkultúra on-line* című folyóiratában publikálja)

Kötelező filmek:

1. Tóth Endre: 5 óra 40 (1939)
2. Máriássy Félix: Teljes gőzzel (1951)
3. Gertler Viktor: Gázolás (1955)
4. Bácskai Lauró István: A hamis Izabella (1968)
5. Bán Róbert: A gyilkos a házban van (1970)
6. Várkonyi Zoltán: Ártatlan gyilkosok (1973)
7. Dobray György: Az áldozat (1979)
8. Fábry Péter: Nyom nélkül (1981)
9. András Ferenc: Dögkeselyű (1982)
10. Fehér György: Szürkület (1989)
11. Szomjas György: Gengszterfilm (1998)
12. Gigor Attila: A nyomozó (2008)

Kötelező irodalom:

1. Bakos Gábor: A színhiány filmjei. A fekete széria forma- és stíloselemzése. *Metropolis*, 2010/4. 36–44.
2. Király Jenő: *A film szimbolikája*. III/1: A kalandfilm formái. Kaposvári Egyetem Művészeti Kar Mozgóképkultúra Tanszék – Magyar Televízió Zrt., Kaposvár – Budapest, 2010, 347–373. (*A bűn spektruma* és *A gyanú hermeneutikája a krimiben* c. fejezetek)
3. Király Jenő: *Frivol műzsa I*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993, 381–389. (*A bűn kalandja 2.: Kezdetben volt a (gonosz)tett* c. fejezet)
4. Koltai Ágnes: A bűn története. Krimi magyar módra, *Filmvilág* 1986/10. 10–13.
5. Lakatos Gabriella: A magyar félbűnfilm. Bűnügyi műfajok 1931 és 1944 között, *Metropolis*, 2013/2 50–66.

-
6. Mecseki Anett: Egy eltűnt zsáner nyomában – A szocialista krimi, <http://magyar.film.hu/filmtortenet/mufajok/egy-eltunt-zsaner-nyomaban-a-szocialista-krimi-mufajelemzes.html>
  7. Megyeri Bálint: (Anti)hős kerestetik. Magyar krimi és gengszterfilm, *Prizma 2*, 54–62.
  8. Pápai Zsolt – Varga Balázs: Hollywoodon innen és túl. Bevezető a magyar műfaji film összeállításához, *Metropolis*, 2010/1. 8–22.

Ajánlott irodalom:

1. Bényei Tamás: *Rejtélyes rend*. A krimi, a metafizika és a posztmodern, Akadémiai, Budapest, 2000.
  2. Keszthelyi Tibor (szerk.): *A krimi*. Gondolat, Budapest, 1985.
-